

Långvarig smärta hos äldre

2018-06-14

Referat av **Peter Strang**, onkolog och professor i palliativ medicin vid Karolinska Institutet. Referatet publicerades ursprungligen i PKC:s Nyhetsbrev #29 i juni 2018.

Referat av artikeln: Corsi N. et al: **Prevalence, characteristics and treatment of chronic pain in elderly patients hospitalized in internal medicine wards.** *European Journal of Internal Medicine* 2018 (under tryckning).

Trots att smärta är ett mycket vanligt problem inte minst hos äldre, missas problemet ofta. Studier visar gång på gång att minst hälften av de äldre på sjukhemsliknande boenden har smärta som man många gånger förbiser eller behandlar otillräckligt.

Smärta borde vara ett prioriterat område, eftersom det påverkar livskvaliteten och livet i stort. Till exempel vet man att smärta ökar risken för fallskador, eftersom en smärta som plötsligt hugger till gör att personen ramlar. Vid långvarig smärta ser man också ett samband med ångest och nedstämdhet, ökad isolering, sämre matlust och näringsintag, samt sömnproblem.

Ny studie

Dessa frågor aktualiseras i en ny registerstudie, där man försöker bedöma hur smärtbehandlingen ser ut i den dagliga vården på akutsjukhus. Totalt 101 avdelningar från sjukhus i Italien och Spanien deltog i undersökningen och man identifierade 582 patienter med smärta, varav hälften hade långvariga (kroniska) problem.

Vid inskrivningen hade 73% ingen läkemedelsbehandling trots smärtproblem, och vid utskrivningen var det fortfarande 50% av smärtpatienterna som inte hade fått läkemedel insatta mot värk. De personer som hade värk redan vid inskrivningen, utmärkte sig på många sätt. De hade oftare bott ensamma, de hade oftare kognitiv svikt, de var mera nedstämda och deras sjukhusvistelse blev längre.

Akut eller långvarig smärta?

Man jämförde också patienter med akut och långvarig (kronisk) smärta för att se om det var någon skillnad mellan dessa grupper. Lite förvånande hittade man många olikheter. Personer med långvarig smärta hade oftare nedsatt ADL, sämre kognitiv förmåga och högre grad av depression.

Studiens svagheter

Resultaten ska tolkas med viss försiktighet, eftersom studien har en del svagheter: när man gör registerstudier, kan det alltid finnas brister i de insamlade uppgifterna. Till exempel får vi inte veta vilken typ av smärta det rörde sig om, eller bakomliggande orsaker. Sannolikt rörde det sig om den typen av smärta som många äldre dras med: ryggvärk, muskel- och ledvärk, men det framgår inte av studien.

Vidare fokuserade studien bara på läkemedelsbehandling, trots att icke-farmakologiska metoder som sjukgymnastik, rörelseträning, aktiviteter, distraktion och ordination av hjälpmedel har stor plats vid smärtbehandlingen av äldre. Studien ger ändå en fingervisning om att smärta är ett underbehandlat problem hos äldre i palliativa skeden. Det jag fäste mig mest vid var det faktum att 50% av personerna med smärta skrevs ut från sjukhuset utan ett enda recept på smärtstillande. Vidare slogs jag av att personer som levde ensamma upplevde oftare smärta, vilket stämmer väl överens med den nyaste forskningen kring ensamhetens negativa effekter på hälsan.

Slutligen bekräftade studien de samband som man redan känner till: att smärta försämrar den kognitiva funktionen och kan på sikt också leda till depression.

Referenser

- Corsi N. et al: **Prevalence, characteristics and treatment of chronic pain in elderly patients hospitalized in internal medicine wards.** *European Journal of Internal Medicine* 2018 (under tryckning).